

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Henrici Canisi[i] Noviomagi, Belgæ, Jn Academia
Ingolstadiensi SS. Canonum Profess. Ordinarii & Primarii,
Opera Quæ De Ivre Canonico Reliqvit**

Canisius, Heinrich

Coloniae Agrippinae, 1662

XXIV. De immunitate Ecclesiastica.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62169](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62169)

DE IMMUNITATE ECCLESIASTICA.

TITULUS XXIV.

§. 1. Ecclesiastica immunitas cur introducta.

NE autem Ecclesiasticus cultus ulla ratione vel impediatur vel dehonestetur, sancitum est à sacris Canonibus, suffragantibus etiam juris Civilis Constitutionibus, ut Ecclesiæ, earumque personæ & res, ab oneribus & officiis civilibus immunitatem habeant, *2020 tit. Ext. & in 6. De immunit. Eccles. & passim 17. quasi. 4. & sub t. C. de his qui ad Eccles.*

§. 2. Immunitas Ecclesiastica triplex.

Præinde triplicem Ecclesiasticam immunitatem constituimus: unam localem, alteram personalem, tertiam realem, *ut & Lancelottus in suis Institutionibus hoc tit. a*

§. 3. Immunitas localis qua, & in quibus consistat.

Localis immunitas est, quæ Ecclesiis ipsis, earumque cœmeteriis tributa est, & in hisporissimum versatur, ne in ipsis negotiationes, præsertim nundinarum ac fori eujuscumque tumultus exerceantur, ne iudiciorum secularium strepitus, aut ullius causæ, præcipue criminalis, cognitio per laicos suscipiatur aut agitetur, *cap. 2. §. cessent in Ecclesiis hoc tit. lib. 6. cap. 1. & 5. Ext. eod. neve in Ecclesiis universitatum & societatum concilia, conciones fiant, neve fœda & prophana, atque aded vana colloquia misceantur, d. cap. 2. §. cessent in locis. adde Concil. Trident. sess. 22. cap. 1. in decreto de obser. & evit. in celeb. Miss. Est enim Ecclesia domus orationis, vel ipso Christo teste, apud Matth. 2. cap. b*

§. 4. Reus ab Ecclesia non abripiendus.

Quin & reus eujuscumque criminis ad Ecclesiam confugiens, inde abripi non potest; si tamen liber homo sit: si servus, non antè ab Ecclesia extrahitur, quam dominus suus ipsi impunitatem juraverit, *c. Inter 6. e. 9. Ext. hoc tit. nostro. can. Sicut antiquitus, can. Reum ad Ecclesiam, can. Deservit sicut e. seq. XVII. quasi. 4. l. 2. & l. 5. C. De his qui ad Eccles. §.*

§. 5. Immunitas pro reo latè patens.

Neque interest, Ecclesia consecrata, sit, *c. penult. Ext. hoc tit. & ibid. Panorm. Imò & ad atria, ad septa, can. Si quis contumax, can. Id constituimus xv. quasi. 4. & can. Frater, can. Mementes ead. quasi. 4. ad quadraginta passus in circuitu, si baptismalis Ecclesia sit, si in Ecclesia minor, ad triginta passus, hæc immunitas porrigitur, d. can. Sicut antiquitus, can. Quisquis d. quasi. 4. aded ut & domus Ecclesiæ intra triginta passus constituta eadem immunitate gauderet, d. can. Quisquis, probant Hostiens. & alii apud Remig. Goannum in tract. de immunitat. Eccles. in V. domus. Intellige autem domos Clericorum, juxta Glos. ad d. can. Quisquis. Quin & ad Episcopi domum quocumque loco sitam, d. can. Id constituimus, & communiter receptum testatur Gonnus d. loco, in V. Palatium, 17. ampliat item ad monasteria, d. can. Quisquis, facit & l. 4. in V. venerabilibus C. De his qui ad Eccles. confug. ad Hospitalia Episcopi auctoritate erecta, l. 73. C. De Episc. & oler. ibid. Barr. & Panorm. ad c. penult. num. 6. Ext. De relig. domib. hæc immunitas traducitur, ut jam d. locis.*

§. 6. Exceptio.

Soli hæc immunitate excluduntur publici theatrones, nocturni agrorum populatores, *cap. Inter 5. Ext. hoc tit. can. Sicut antiquitus d. quasi. 4. facit tit. C. Quando sic. unicuique, & qui spe immunitatis in ipso loco deliquerunt, cap. fin. Ext. hoc tit. adde Gonnium de immunit. Eccles. fall. 3. Addunt alii quartum genus, & non improbabiler, eorum scilicet, qui ex industria & ex insidiis proximum suum occiderunt, per text. in cap. 1. Ext. De homicidio.*

§. 7. De immunitate personali & reali.

Quoad immunitatem personalem & realem, utramque hæc una regula complecti licet: Personæ Ecclesiasticæ ab omnibus muneribus, id est, oneribus civilibus soluta sunt, siue illa personalia sint, siue patrimonialia, id est, realia, siue mixta, *en. can. 1. can. 3. dist. 88. can. Cyprianus XXI. quasi. 3. cap.*

cap. 4. Ext. No clericis vel monachi, c. Non minus 4. cap. Adversus 7. Ext. hoc nostro tit. c. 1. & 3. eod. in 6. junctâ Clement. 1. eod. tit. l. 1. & 2. cum Auth. seq. C. De Episc. & Cleric. can. Ecclesiarum xiii. quast. 2. Personalia munera sunt, quæ animi & corporis intentione exercentur. Patrimonialia sive realia, quæ sumptibus administrantis. Mixta, quæ simul & corporis ministerio, & expensis gerentis expediuntur. l. Numerum 18. D. De munerib.

§. 8. De angariis & aliis prestationibus.

Ut hinc pugnent cum sacris Canonibus & Imperatorum Constitutionibus, angaria, parangaria, prestationes annonæ & operarum, exactioes, contributiones aliæque civilia onera Ecclesiis, earum que ministris & rebus imposita, iam dictis juribus non obstantibus etiam quavis consuetudine contraria, Auth. Cassa C. De sacros. Eccles. Auth. Item nulla C. De Episc. & Cler. cap. 1. De jurejur. lib. 6. & cap. 4. De censib. in 6. Adde Concil. Trid. sess. 25. cap. 20. de reformat.

§. 9. A quibus oneribus non eximantur Clerici.

Obtinuit tamen, ut Clerici ad civitatis vigiliis tempore necessitatis compelli possint, c. 2. Ext. hoc tit. Neque à legitima tutela, cura pupillorum, orphanorum, & viduarum prohiberi debent, can. fin. dist. 86. Auth. Presbyteros, Diaconos C. De Episc. & Cler.

§. 10. Immunitate non gaudent prædia Ecclesiastica ante affecta.

Sed neque Ecclesiastica prædia pensione aliore onere aneque affecta, quam ad Ecclesiam pervenirent, hujus immunitate gaudent, c. Cum abbatibus 6. Ext. D. donat. cap. Præterea 23. Ext. De jure patron. cap. 1. Ext. Decensib. can. Tributum xxi. i. quast. 8. can. Si tributum xi. quast. 1. Quippe res cum suo onere transit, cap. Ex literis circa fin. Ext. De pignori cap. Pastoralis Ext. De decimis, l. Alienatio D. De contrah. empt. Alias cum bona Ecclesiarum usui Clericorum & pauperum deputata sint, impium est, ea in prophanum usum converti, can. Qui Christi, can. Nulli, cum aliquot seq. xi. quast. 2. cap. Semel dedicatum De R. 1. lib. 6. nisi aliud ferret auctoritas summi Pontificis, juxta formam Concilii Lateranensis, quam vide in cap. Non minus 4. & in cap. Adversus 7. Ext. De immun. Eccles.

tur ipsis locis, l. 4. §. quamquam D. De censibus; quandoque personis, l. 4. D. De jure immunitatis; inter dum vero rebus, l. Sum. munera 11. D. De vacat. & excul. muner. nisi quæ hæc immunitas Ecclesiasticæ largiisse diffundat, ut videtur est hoc textus nostro.

Vbi tamen observandum est, quod licet Ecclesie & cæmeteriis tam contractus prophanis, quam judicia secularia interdicanur; tamen contractus, si ibidem inhi sint, sustinentur: secus est in judiciis secularibus, quæ nullus momenti sunt, c. 2. §. cessent cum §. seq. De iniqu. mit. Eccles. lib. 6. si tamen contentio sine jurisdictione, hoc est, in quibus contentio sine consuetu partium proceditur, d. §. cessent; non sint voluntaria jurisdictionis ut rest. considerat Panorm. ad c. cum Ecclesia, ad 6. & 8. Ext. eod. tit. Unde & citatio in Ecclesia decerni, in d. & citari in ea quis potest, ut tradit Maranta in Praxi aurea, p. 6. de citatione num. 129. Adit tamen Panorm. quod est ea quæ voluntaria sunt jurisdictionis in Ecclesia valeant, non tamen d. b. r. ibidem ex veriti.

Sunt qui improbant, sed imperiti, hæc immunitatem ex loco Joan. 2. cap. ubi cum Christus egerit videntes in templo, multo magis eiciens deputant homicidas aliosque criminosos: verum id factum fuit, quod venditores mercatores carius vendendo & perjuris conventibus, in ipsum templum peccarent, ut exponit text. in can. quid est aliud dist. 88. ac proinde indigni erant beneficio Ecclesie, qui in ipsam Ecclesiam deliquissent, cap. fin. Ext. hoc tit. & l. Auxilium in fine de mandatis Principum §. neque autem homicidis. Nam præterquam quod exaudiri possit de iis, qui silencia temporum delinquenti fuerit colligitur ex versione eiusdem Novel. 17. auctore Daarenovate in §. Cæterum in verb. fiduciam collocent, quod non alienum videtur à sententia cap. fin. Ext. De immuni. Ecclesie si ament simpliciter intelligamus eundem §. supra se fert vulgari editio; recte dicimus nihil obesse Ecclesiasticæ immunitati: cum Justinianus constitutione suâ non potuerit præjudicare Ecclesie; quam cura non ad Imperatores, sed ad Pontifices & Prælatos Ecclesiasticos spectat Covarr. Var. resol. lib. 2. cap. 20. num. 3. Prosper Farinacius in praxi crim. lib. 1. quast. 28. num. 8. & 22.

Adit in textu, non improbabilius, quia hæc contentio caret, ut videre est apud Covarr. d. cap. 20. num. 7. Ant. Gomez Variar. resol. 3. cap. 10. num. 2. & Navarr. in Manuali cap. 35. num. 19. cum seqq. & qua tradit Panorm. ad d. cap. 1. Ext. De homicidio.

NOTATIO in Tit. 24.

¶ Sic & de jure Civili, immunitas quandoque dabitur

DE CENSIBUS

123